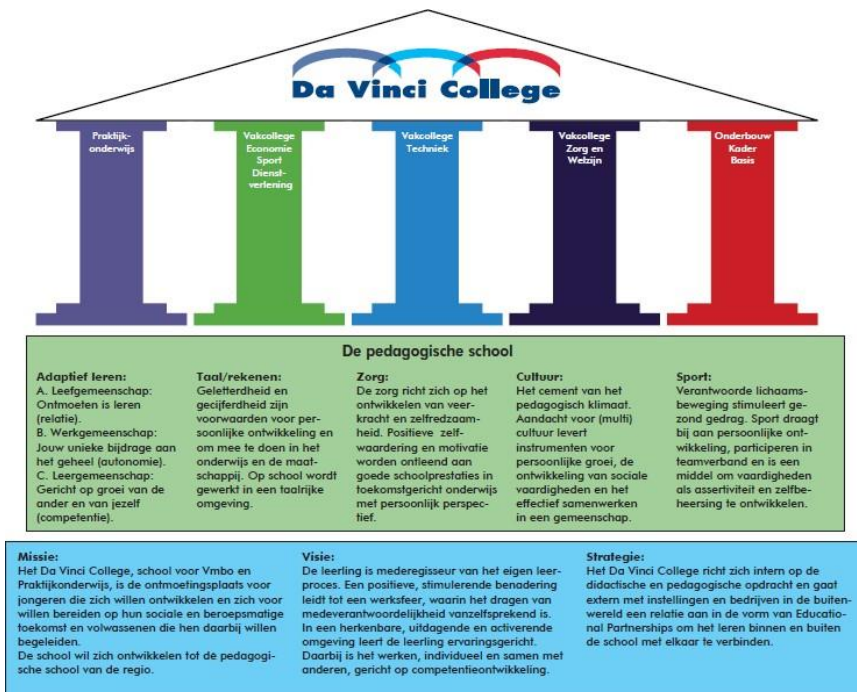

PESTPROTOCOL

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	Pag. 3
Hoofdstuk 1: Pesten	
- Wat is pesten?	Pag. 6
- Hoe wordt er gepest?	Pag. 6
- De gepeste leerling	Pag. 7
- De peester	Pag. 7
- De meelopers en de andere leerlingen	Pag. 7
- Het aanpakken van pesten	Pag. 8
Hoofdstuk 2: Het pestprotocol	
- Uitgangspunten	Pag. 9
- De vijfsporenaanpak	Pag. 9
- Preventieve maatregelen	Pag. 10
Hoofdstuk 3: Het stappenplan na een melding van pesten	
- De mentor	Pag. 11
- De teamleider / coördinator	Pag. 12
- Vervolgmaatregelen	Pag. 13
- Verwijdering	Pag. 13
Bijlagen	
Bijlage I en II Pestbriefje 1	Pag. 14
Bijlage III en IV Pestbriefje 2	Pag. 16
Bijlage V en VI Leidraad voor een gesprek	Pag. 18
Bijlage VII Onder loep genomen	Pag. 20
Bijlage VIII Pestthermometer (2 versies)	Pag. 22

Inleiding

Scholen worden bij wet verplicht om op effectieve wijze pesten tegen te gaan. Het is een kerntaak van scholen om te zorgen voor een veilige school, waarbij de nadruk op preventie ligt. Tevens dienen scholen pesten aan te pakken met een bewezen effectieve methode.

Leraren spelen een cruciale rol spelen in de aanpak van pesten. Leraren geven aan niet altijd goed zicht te hebben op wat er speelt tussen de leerlingen in hun klas en hoe te interveniëren bij ongewenst gedrag. Om leraren te helpen pesten beter aan te pakken, gaan lerarenopleidingen meer aandacht besteden aan pesten en wordt voor de huidige leraren een training ontwikkeld om hen bij te scholen. Voor de aanpak van cyberpesten door leraren is speciale aandacht.

Een essentiële basis om pesten aan te kunnen pakken is een lijn trekken: intimiderend of uitsluitend gedrag wordt niet getolereerd, en als deze norm overtreden wordt, heeft dat consequenties. Scholen en ouders kunnen aan het begin van de schoolcarrière van een leerling afspraken maken met elkaar over gewenst en ongewenst gedrag.

Dit protocol geldt sinds het schooljaar 2014-2015 en wordt in het schooljaar 2017-2018 geactualiseerd.

Onderzoek op het Da Vinci College

Verdiepend onderzoek leerlingtevredenheid

In het verdiepend onderzoek dat Studelta heeft gedaan naar de leerlingtevredenheid op het Da Vinci College noemen leerlingen drie zaken die ze belangrijk vinden als het om veiligheid gaat: de wijze waarop er met pesten wordt omgegaan, de veiligheid van persoonlijke eigendommen en het gevoel bij iemand terecht te kunnen wanneer een leerling problemen heeft.

Hoewel de leerlingen aangeven dat er niet veel gepest wordt op school, en als het voorkomt voornamelijk in de onderbouw, is het wel een thema dat hen erg bezig houdt. Ze zijn erg onder de indruk als er gepest wordt. De leerlingen vinden dat er direct streng opgetreden moet worden als er onenigheid tussen leerlingen is. Ze vinden dat goed surveilleren goed helpt tegen pesten. Onder beter surveilleren verstaan ze dat de docenten letten op pesterijen en de pester direct aanspreken op zijn gedrag.

Leerlingpanel Bovendonk

In een gesprek met de klankbordgroep van de leerlingen op de locatie Bovendonk(8 in totaal, samengesteld uit alle klassen), is het eerste concept besproken. Daaruit komt het volgende naar voren.

Hoe ziet het pesten bij ons op school er uit?

Treiteren, uitschelden, dingen naar elkaar gooien, geweld als duwen, schoppen, slaan, tackelen. Vaak begint het als geintje.

Soms durven leerlingen het niet te vertellen, omdat de pester dreigt te gaan slaan als ze het vertellen. Soms durven ze het wel te vertellen.

Leerlingen uit het panel zouden eerst naar ouders gaan en dan naar mentor, of teamleider. Eén leerling geeft aan niet naar de mentor te gaan.

Er worden wel gesprekken gevoerd. De gevoerde gesprekken gaan over het gebeurde, maar er wordt niet naar de achtergrond gezocht.

De één geeft aan weinig van straf aan pesters te zien, een ander vult aan, dat ze zelf straf heeft gehad voor pesten. Ze vond dat niet leuk, maar eigenlijk wel terecht en geeft aan, dat het voor haar wel geholpen heeft.

De leerlingen geven aan, dat we niet hard straffen. Op het Gertrudiscollege geven ze veel strengere straffen. Als je daar iemand een klap geeft, zit je meteen 3 weken apart. Hier krijg je een schorsing, meestal 1 dag op de gang werken. Dat is gewoon feest.

Echt straffen kan je toch niet. Straffen levert alleen maar meer boosheid op. Beter is het om te praten. Nablijven en ouders bellen helpt soms als straf.

Tips van de leerlingen:

- Bij begin elk leerjaar over pesten praten, eerstejaars een pestcontract laten tekenen.
- Een duidelijk aanspreekpunt naar wie leerlingen toe kunnen gaan die gepest worden.
- Iemand aanspreken buiten het zicht en dus niet uit de les halen, dan ziet iedereen het en wordt het pesten alleen maar erger.
- Leerlingen moeten leren zeggen dat ze het niet leuk vinden, want soms denken we een grap te maken en voelt het voor anderen als pesten.
- In een buddyproject wordt niks gezien.
- Als docenten iets merken, moeten ze er meteen op reageren. Bijvoorbeeld soms is er een zondebok in de klas die door anderen steeds als schuldige wordt aangewezen.

Tips van de hand van onze eigen leerlingen. Als cadeau ons aangereikt. Het Da Vinci College maakt werk van zijn pedagogische opdracht. In afwachting van de door de overheid te kiezen methode hanteert het Da Vinci College onderstaand pestprotocol. De school maakt daarbij gebruik van het materiaal van www.pestbriefje.com. Ook www.pestweb.nl bevat veel materiaal en achtergrondinformatie.

www.pestbriefje.com

Is opgericht voor en door slachtoffers van pesten/jen. Op de website kan informatie en advies worden gevonden voor slachtoffers, ouders en leerkrachten.

Doel

Het Pestbriefje stelt zich ten doel het pesten te bestrijden middels informatie en advies. Door samenwerking met pestslachtoffers, opvoeders en onderwijsgeschieden reikt zij middelen aan om het pesten zo geruisloos mogelijk te beëindigen vóór er schade wordt aangericht.

Forum

Op het forum kan men berichten plaatsen of reageren op berichten van anderen. Zo zijn er verschillende 'afdelingen' welke door jongvolwassenen met eenzelfde of vergelijkbare ervaring worden geleid. Daarnaast is er ook ruimte om over hobby's, favoriete boeken en muziek, school en andere onderwerpen te praten. Het is een ontmoetingsplaats waar men met open armen wordt ontvangen.

Buitengesloten uitgescholden bestolen geschopt

Contact

Medewerkers van het Pestbriefje zijn uitsluitend te bereiken via de website www.pestbriefje.com

Word je gepest?

Vraag je meester/juf, mentor/mentrix, vriend of vriendin om het Pestbriefje.

Elk kind heeft recht op een veilige leefomgeving en daar hoort pesten of gepest worden niet bij!

Voor hulp en/of informatie gaat u naar: www.pestbriefje.com

samen leren samen werken samen
leren samen werken samen leren
samen werken samen leren samen
werken samen leren samen werken
samen leren samen werken samen
leren samen werken samen leren
samen werken samen leren samen
werken samen leren samen werken
samen leren samen werken samen
leren samen werken samen leren
samen werken samen leren samen
werken samen leren samen werken

Daar hoort pesten *niet* bij!

Het Pestbriefje

Het Pestbriefje is een hulpmiddel om de ernst van de pesten/jen vast te stellen. Het informeert alle betrokken partijen en dient als leidraad bij de bespreking van het probleem.

Melden

Pesten wordt meestal te laat gemeld. De angst om te 'klikken', het teleurstellen van de ouders/opvoeders en schaamte zijn de grootste obstakels.

Het Pestbriefje verlaagt deze drempel en vergroot de kans op een 'geruisloos' oplossing.

Invulling van de Vragenlijst ontneemt het gevoel van machteloosheid, het geeft zelfvertrouwen en vergroot het zelfrespect. Het is het meest eenvoudige middel om het slachtoffer voor zichzelf te laten opkomen.

Het Pestbriefje confronteert de pester met zijn/haar gedrag en dwingt tot nadenken over wat dit gedrag veroorzaakt.

School en leerkrachten

Met deze informatiefolder willen wij er op wijzen dat pesten op onze school niet is toegestaan. Veiligheid, vertrouwen en een plezierige leeromgeving zijn van essentieel belang voor goede leerprestaties en hebben onze voortdurende aandacht. Pesten kunnen we niet voorkomen maar met elkaar kunnen we het wel laten stoppen.

Ouders/verzorgers kunnen op de Vragenlijst aangeven of zij informatie willen ontvangen: een gesprek met de school/leerkracht wilert hulp van de school wenselijk.

Het Pestbriefje eist dat de pesten/jen direct stoppen. Een of anderzwaars medewerking hieraan kan aangifte bij de politie en/of een juridische procedure tot gevolg hebben.

Ouders/verzorgers

Pesten gebeurt etikel en het slachtoffer durft dit meestal niet te melden. Hierdoor is het vrijwel onmogelijk om de pesten/jen te bestrijden en/of te voorkomen.

Pesten veroorzaakt schade

De wet biedt de mogelijkheid deze schade te verhalen bij de pester. Als de pester jonger dan 15 jaar is dan zijn de ouders/voogd aansprakelijk en zullen zij de schade moeten vergoeden.

Leerlingen

Pesten is het kleineren van een weerloze (gemakst) persoon met de bedoeling hierdoor een hoger aanzien te verkrijgen.

Pesten heeft niets te maken met uiterlijk of gedrag, dit zijn de middelen waarmee gepest wordt.

Iedereen kan het slachtoffer worden en daarom moet iedereen er iets tegen doen.

Pesten verpest!

Het maakt niet uit of je geest of gepast wordt, want zelfs als je er niets mee te maken hebt zul je er last van hebben. De sfeer in de klas, het plezier om naar school te gaan, vriendschappen, vrije tijd en zelfs het privéleven wordt verpest. Niemand mag toestaan dat een ander wordt buitengesloten, uitgescholden, belachelijk gemaakt, geschapt of geslagen. Iemand die gepest wordt verdient hulp, hulp om het te redden en met elkaar te werken aan een veilige school. Het Pestbriefje helpt je daarbij. Vraag erom als je gepest wordt of geest het aan iemand die gepest wordt.

Ben je zelf een pester?

Wees verantwoordig en houd er direct mee op want als je dat niet doet dan kun je door het Pestbriefje ernstig in de problemen komen. Voor elke vorm van pesten, op welke wijze dan ook (zie ook cyber bullying, SMS of MSN) binnen of buiten de school, loop je 24/7 de kans voor de schade op te draaien.

Zelfvertrouwen
zelfrespect
veiligheid

Hoofdstuk 1: Pesten

Wat is pesten?

We spreken van pesten als dezelfde persoon *regelmatig* en *systematisch* bedreigd en/of geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend.

Over de redenen waarom mensen zich agressief gedragen, bestaan allerlei theorieën. Volgens de ene theorie is geweld een onontkoombaar verschijnsel, dat op zijn best op een acceptabele wijze kan worden gekanaliseerd, volgens een andere theorie komt geweld voort uit frustratie en kan dit worden voorkomen door ontevredenheid weg te nemen, de agressie opwekkende omgeving om te vormen en reflectie op het gedrag te stimuleren.

Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen en docenten slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen.

Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er greep op te krijgen. En zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weten omstanders niet altijd hoe ze ermee om kunnen gaan. Dit pestprotocol geeft hiervoor een handreiking. Docenten en onderwijsondersteunend personeel hebben een taak (samen met de ouders en de leerlingen zelf) bij het tegengaan van pesten. Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen. Volwassenen dienen oog te hebben voor de signalen van leerlingen. Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben.

Voor mentoren betekent dit dat ze groepsgesprekken houden, aandacht hebben voor de groepssfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken met de klas en zorgen ervoor dat deze afspraken nagekomen worden.

Hoe wordt er gepest?

Met woorden:	vernederen, belachelijk maken, schelden, dreigen, met bijnamen aanspreken, gemene briefjes, digitaal pesten
Lichamelijk:	trekken aan kleding, duwen en sjoeren, schoppen en slaan, krabben en aan haren trekken, wapens gebruiken
Achtervolgen:	opjagen en achterna lopen, in de val laten lopen, klem zetten of rijden, opsluiten
Uitsluiting:	doodzwijgen en negeren, uitsluiten van feestjes, uitsluiten bij groepsopdrachten
Stelen en vernielen:	afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen, kliederen op boeken, banden lek prikken, fiets beschadigen
Afpersing:	dwingen om geld of spullen af te geven, het afdwingen om iets voor de pestende leerling te doen.

Tussen plagerij en pesten loopt een diffuse grens, die voor ieder persoonlijk verschillend is. Iedereen is gerechtigd zelf aan te geven wat hij als acceptabel beschouwt.

De gepeste leerling

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan anderen. Dat kan met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben. Bovendien worden kinderen pas gepest in situaties, waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen, dus in onveilige situaties.

Een kind dat wordt gepest, praat er thuis en op school niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- Schaamte.
- Angst dat de ouders met de school of met de pester gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt.
- Het idee dat het toch niet helpt, dat het probleem onoplosbaar lijkt.
- Het idee dat het kind niet mag klikken.

De pester

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij zijn of lijken populair maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en ze proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken.

Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig want het slachtoffer vraagt er in hun ogen immers om gepest te worden. Daarnaast hebben pesters vaak ook een positieve blik op het gebruik van geweld.

Pesten kan een aantal oorzaken hebben:

- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken.
- Het moeten spelen van een niet-passende rol.
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas.
- Een niet-democratisch leefmilieu binnen de school; iemand is autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is. Dergelijke spanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd.
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau).
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid) of juist een te sterk gevoel voor autonomie.
- Een negatief zelfbeeld, weinig eigenwaarde.
- Een problematische thuissituatie, negatief voorbeeldgedrag van ouders/verzorgers.

De meelopers

Meelopers zijn omstanders die incidenteel actief of passief meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen, maar het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen.

De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of hulp inschakelen. Het is belangrijk deze leerlingen tot helpers te maken.

Het aanpakken van pesten

Pesten is onacceptabel en vraagt om een duidelijke en krachtige reactie vanuit de school. De grote vraag is hoe een onderwijsteam dat het beste kan aanpakken. Pesten kan grote gevolgen hebben voor de gepeste (onzekerheid, faalangst, depressie, zelfdoding) en de pester (problemen met sociale relaties, positief tegenover het gebruik van geweld, heeft grotere kans in het criminele circuit terecht te komen).

Uitgangspunt: elke medewerker grijpt direct in als hij/zij getuige is van pestgedrag.

Hoofdstuk 2: Het pestprotocol

In het pestprotocol is vastgelegd dat we pestgedrag op school niet accepteren en dit volgens een vooraf bepaalde handelwijze gaan aanpakken.

Uitgangspunten

Een dergelijk protocol is alleen effectief als aan bepaalde voorwaarden is voldaan:

1. De school is actief in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren.
2. Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: docenten, onderwijsondersteunend personeel, ouders en leerlingen.
3. Docenten en onderwijsondersteunend personeel moeten pesten kunnen signaleren en vervolgens duidelijk en direct actie ondernemen tegen het pesten.
4. De school ontplooit preventieve (les)activiteiten.

De vijfsporenaanpak

De school hanteert de vijfsporenaanpak. Dit houdt in:

Spoor 1: De algemene verantwoordelijkheid van de school

- De school zorgt dat de medewerkers voldoende informatie hebben over het pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten. Een belangrijke informatiebron hierbij is www.pestbriefje.com.
- De school werkt aan een goed beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is waardoor een klimaat ontstaat waarin pesten bespreekbaar gemaakt kan worden.
- Alle medewerkers van de school vervullen een voorbeeldfunctie bij het signaleren en het voorkomen van pestgedrag en het direct en actief ingrijpen bij pestgedrag.

Spoor 2: Het bieden van steun aan de jongere die gepest wordt

- Het probleem wordt altijd serieus genomen.
- Er wordt uitgezocht wat er precies gebeurd is.
- Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen.
- Het aanbieden van hulp door de mentor, de teamleider/coördinator of de schoolmaatschappelijk werker.

Spoor 3: Het bieden van steun aan de pester.

- Het confronteren van de jongere met zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor de pester.
- De achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen.
- Wijzen op het gebrek aan empathisch vermogen dat zichtbaar wordt in het gedrag.
- Het aanbieden van hulp (desnoods verplicht) door de mentor, de teamleider/coördinator of de schoolmaatschappelijk werker.

Spoor 4: Het betrekken van de middengroep bij het pesten

- De mentor bespreekt met de klas het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen en die van de school hierin.
- Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie. De mentor komt hier in de toekomst op terug.

Spoor 5: Het betrekken van de ouders

- De ouders worden altijd geïnformeerd indien er sprake is van pestgedrag, zowel de ouders van de gepeste als de ouders van de pestende leerling.

- De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken.
- De school geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind.
- De school verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners.

De ouders van leerlingen die gepest worden, kunnen er moeite mee hebben, dat hun kind aan zichzelf zou moeten werken. Hun kind wordt gepest en dat moet gewoon stoppen. Dat klopt, het pesten moet stoppen. Echter een gepest kind wil zich niet alleen veilig voelen op school; het wil ook geaccepteerd worden. Het verlangt ernaar om zich prettig en zelfverzekerder te voelen. Daar kan begeleiding of een (sociale vaardigheids-) training aan bijdragen.

Preventieve maatregelen

1. Elke mentor bespreekt aan het begin van het schooljaar de algemene afspraken en regels in de klas. Het onderling plagen en pesten wordt hierbij genoemd en onderscheiden. Tevens bespreekt de mentor in zijn klas het pestprotocol. Ook wordt duidelijk gesteld dat pesten altijd gemeld moet worden en niet als klikken maar als hulp bieden of vragen wordt beschouwd.
2. In de leerjaren 1 t/m 2 wordt aandacht besteed aan pesten in meerdere mentorlessen/ lessen kanjertraining/leefstijl e.d.. De leerlingen onderschrijven aan het eind van deze les(sen) een aantal samen gemaakte afspraken. Op de site www.pestbriefje.com staat veel informatie over pesten en materiaal dat in de les gebruikt kan worden bijvoorbeeld de pest-test. Een andere mogelijkheid is de pestthermometer (bijlage 8).
3. Indien een mentor of docent daartoe aanleiding ziet, besteedt hij/zij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groeps gesprek. Hierbij worden de rol van de pester, het slachtoffer, de meelopers en de stille getuigen benoemd.
4. Van de gesprekken rond pesten worden aantekeningen gemaakt, die door de mentor worden bewaard in het leerlingvolgsysteem van zowel de leerling die pest als van de leerling die gepest wordt.

De acht leefregels van onze school vormen de gedragscode voor iedereen die bij onze school betrokken is:

- Iedereen hoort erbij.
- Eerlijk duurt het langst.
- Veiligheid eerst.
- Ik pas op mijn woorden.
- Ik houd mijn handen thuis.
- Ik doe mijn best.
- Ik ben zuinig en netjes.
- Ik laat weten waar ik ben.

Voorbeelden van afspraken die een klas kan maken:

Ik vind dat iedereen zich veilig moet voelen in school. Daarom houd ik mij aan de volgende afspraken:

1. Ik accepteer de ander zoals hij is en ik discrimineer niet.
2. Ik scheld niet en doe niet mee aan uitlachen en roddelen.
3. Ik blijf van de spullen van een ander af.
4. Als er ruzie is zoek ik iemand die de ruzie helpt oplossen.
5. Ik bedreig niemand, ook niet met woorden of digitaal.
6. Ik neem geen wapens of drugs mee naar school.
7. Ik gebruik geen geweld, ook geen digitaal geweld.
8. Als iemand mij hindert vraag ik hem of haar duidelijk daarmee te stoppen.
9. Als dat niet helpt, vraag ik een docent of mijn mentor om hulp.

Hoofdstuk 3: Het stappenplan na een melding van pesten

De mentor

1. Wanneer het pesten plaatsvindt in klassenverband, laat de mentor eerst de gepeste en de pester het zogenaamde pestbriefje * invullen, respectievelijk groen voor de gepeste leerling (bijlage 1) en geel voor de pestende leerling (bijlage 3). Aan de hand daarvan gaat de mentor in gesprek met beide leerlingen apart. Een mogelijk om snel brede informatie in te winnen is om een groep leerlingen het formulier 'Onder de loep' (bijlage 7) in te laten vullen. Een leidraad voor deze gesprekken is te vinden in bijlage 6 en 6. Vervolgens organiseert de mentor een gesprek tussen beide leerlingen en probeert tot goede afspraken te komen.
 - 1.1 Individueel gesprek met gepeste leerling
 - 1.2 Individueel gesprek met pester

2. Als er sprake is van een ernstig pestgeval neemt de mentor contact op met de ouders van de pester en de gepeste en betreft hen bij de oplossing. Hiervoor wordt de achterzijde van de respectievelijke pestbriefjes gebruikt (bijlage 2 en 4).
 - 2.1 Contact met ouders
 - 2.2 Betrekken bij oplossing
 - 2.3 Bespreken vervolgtraject als het pesten zich herhaalt

3. De mentor heeft een gesprek met gepeste en pester samen. Daarin bespreekt hij de aanpak. Daarbij maakt hij gebruik van de opbrengst van de contacten van met de ouders.
 - 3.1 Gesprek tussen gepeste en pester.

4. De mentor praat met de klas. Dit is belangrijk in verband met het herstellen van de groeps sfeer en om te benadrukken welke verantwoordelijkheid ieder groepslid heeft.
 - 3.1 Bespreking in de klas

5. Indien het probleem escaleert, meldt de mentor het gedrag aan de teamleider / coördinator van de leerling(en). Hij overhandigt het dossier met daarin de gebeurtenissen en de afspraken die zijn gemaakt.
 - 4.1 Bespreken met teamleider / coördinator
 - 4.2 Maken van verdere afspraken (plan van aanpak) met ieders rol daarin
 - 4.3 Contact met ouders (betrekken bij het vervolg)

Mentor			
1.	Pesten	1.1	Individueel gesprek met gepeste leerling
		1.2	Individueel gesprek met pester
		1.3	Gezamenlijk gesprek tussen gepeste en pester
2.	Ouders	2.1	Contact met ouders
		2.2	Betrekken bij oplossing
		2.3	Bespreken vervolgtraject als het pesten zich herhaalt
3.	Pester/gepeste	3.1	Mentor voert gesprek met gepeste en pester
4.	Klas	3.1	Bespreking in de klas
5.	Herhaling	4.1	Bespreken met teamleider / coördinator
		4.2	Opstellen plan van aanpak met ieders rol daarin

* Te gebruiken in leerjaar 1 en 2, eventueel met tekstaanpassing.

De teamleider / coördinator

6. De teamleider kan in onderling overleg (in fase 4), de rol van de mentor overnemen bij escalatie van het pestgedrag en wanneer het pesten het klassenverband overstijgt. Hij heeft zo nodig een gesprek met de gepeste en de pester apart of organiseert direct een gesprek tussen beiden.

In het contact met de pester is het doel drieledig, namelijk:

- confronteren (zie bijlage III)
- mogelijke achterliggende problematiek op tafel krijgen
- helderheid geven over het vervolgtraject bij herhaling van pesten.

In het contact met de gepeste wordt gekeken of hij bepaald gedrag vertoont, waardoor hij een gemakkelijk doelwit vormt voor pesters.

- 6.1 Gesprek met gepeste
- 6.2 Gesprek met pester

7. Hij stelt alle betrokken ouders op de hoogte wanneer er sprake is van recidief gedrag en betreft hen zoveel mogelijk bij de aanpak. Hij wijst op de rol en verantwoordelijkheid van de ouders. Hij bespreekt de mogelijkheden tot hulp met de ouders. Hij stelt hen op de hoogte van het vervolgtraject.

- 7.1 Contact met ouders
- 7.2 Betrekken bij oplossing
- 7.3 Bespreken vervolgtraject

8. De teamleider / coördinator heeft een gesprek met gepeste en pester samen. Daarin bespreekt hij de aanpak. Daarbij maakt hij gebruik van de opbrengst van de contacten van met de ouders.

- 8.1 Gesprek van teamleider / coördinator met gepeste en pester.

9. Hij koppelt alle informatie weer terug naar de mentor. Deze bespreekt de oplossing met de klas en maakt wanneer mogelijk de klas deelgenoot van de oplossing.

- 9.1 Bespreking in de klas door mentor

Teamleider / coördinator		
6.	Gesprekken	6.1 Individueel gesprek met gepeste leerling (observatie gedrag gepeste) 6.2 Individueel gesprek met pester - confronteren (zie bijlage III) - mogelijke achterliggende problematiek op tafel krijgen - helderheid geven over het vervolgtraject bij herhaling van pesten.
7.	Ouders	7.1 Contact met ouders 7.2 Betrekken bij oplossing 7.3 Bespreken vervolgtraject als het pesten zich herhaalt
8.	Pester/gepeste	8.1 Gesprek met gepeste en pester
9.	Klas	9.1 Bespreking in de klas door mentor

Vervolgmaatregelen

Wanneer de pester opnieuw in pestgedrag vervalt, worden de ouders verplicht om hun zoon/dochter om een ondersteunings- of trainingsprogramma te laten volgen. De ouders spelen hierin een actieve rol en nemen hun verantwoordelijkheid door hun kind hiervoor aan te melden. Dit programma vindt plaats in de eigen tijd en dus niet tijdens schooltijd. Het doel van dit programma is reflectie en het gevoelig maken van de pester voor wat hij aanricht bij de gepeste leerling. De pester kan op deze manier zijn plek in de klas 'terugverdienen').

Wanneer het verplichte anti-pestprogramma geen blijvende vruchten afwerpt, worden er vervolgmaatregelen getroffen. Een voorbeeld daarvan is een schorsing van een of meerdere dagen. Dit besluit neemt de teamleider in overleg met de afdelingsdirecteur.

Verwijdering

Wanneer de leerling ondanks alle inspanningen van de betrokken partijen koppig blijft volharden in het ongewenste pestgedrag liggen er geen perspectieven meer tot verandering. De school kan en wil geen verantwoordelijkheid meer nemen voor de veiligheid van de overige leerlingen. Er rest de school dan niets anders dan verwijdering. In overleg met andere vestigingen / scholen wordt er gekeken naar een plek.

Bijlage I

Vragenlijst I

Vul dit briefje in maar wees wel eerlijk!

© www.pestbriefje.com Naam: Klas/Groep: Leerkracht:

Door wie word je gepest? en en

Hoe word je gepest? Uitschelden / uitschelden je mag niet meedoen / leugens over je vertellen / spullen
afpakken of kapotmaken / bedreigen of bang maken / lelijke dingen zeggen / aanraken
of beetpakken / duwen / schoppen / slaan / anders:

Je wordt gepest met je (bril, haar, kleding)

Waar word je gepest? In de klas / in de school / op het plein / buiten de school /

Wanneer word je gepest? Voor schooltijd / tijdens de les / in de pauze / na schooltijd

Wie is de ergste pester? waarom?

Wie is de leider / baas bij het pesten?

Wie helpt jou? Wie is jouw vriend(in)?

Tegen wie heb je gezegd dat je gepest wordt? meester / juf / directeur

Wat is er toen tegen je gezegd?

Heb je thuis gezegd dat je gepest wordt? ja / nee

Wil je er met iemand over praten? ja / nee / weet ik niet

Wil je dat er in de klas over wordt gepraat? ja / nee / weet ik niet

Welke klachten heb je? huilen / slecht slapen / bang / pijn / bloed /

Zijn er spullen afgepakt of kapotgemaakt? ja / nee /

De pester moet: ophouden / straf krijgen /

Wat heb je zelf gedaan? terugschelden / terugslaan of schoppen / uitschelden /

Heb je hier straf voor gekregen? ja / nee / nog niet

Heb je zelf wel eens gepest? ja / nee omdat

Is dit de eerste keer dat je deze vragenlijst invult ja / nee /

Lees de vragen en de antwoorden nog een keer na. Heb je een fout gemaakt? Vraag dan om een nieuw briefje. Ben je niet helemaal eerlijk geweest? Vraag dan ook om een nieuw briefje.

Ik heb **GEEN** fouten gemaakt en ik heb **EERLIJK** antwoord gegeven zonder iets te verzinnen.

Datum: Naam:

Bijlage II

© www.pestbriefje.com

Voor de ouders/verzorgers

Met het 'Pestbriefje' willen wij er nogmaals op wijzen dat pesten op onze school niet is toegestaan. Veiligheid, vertrouwen en een plezierige leeromgeving hebben onze voortdurende aandacht. Incidenten als deze kunnen wij niet voorkomen maar met uw hulp kunnen wij ze wel stoppen.

Ingeval van aantoonbare schade als gevolg van dit, of voorgaande incidenten waarbij de hier genoemde pester betrokken was, kunt u deze op grond van Art. 6:162 BW aansprakelijk stellen en een schadevergoeding eisen. Uw rechtsbijstandsverzekeraar kan u verder informeren.

Wilt u zo vriendelijk zijn deze vragenlijst ter kennisneming te ondertekenen en op de eerstvolgende schooldag in te (laten) leveren?

Ouder(s) / verzorger(s) van

Onderstaande vragen worden vertrouwelijk behandeld.

Wilt u een gesprek op school? (Ja / Nee)

Wilt u informatie over hulp krijgen? (Ja / Nee)

Wilt u hulp van de school? (Ja / Nee)

Datum: Handtekening:

In te vullen door de wederpartij (geel)

Wilt u zo vriendelijk zijn deze vragenlijst ter kennisneming te ondertekenen en op de eerstvolgende schooldag in te (laten) leveren?

Ouder(s) / verzorger(s) van

Datum: Handtekening:

Deze vragenlijst wordt in het leerlingendossier opgenomen. De betrokken docenten ontvangen een kopie. Overige kopieën worden uitsluitend verstrekt aan bovengenoemde ondertekenaars.

Deze vragenlijst is een onderdeel van het 'Pestbriefje'. Wij willen hiermee inzage krijgen in de problematiek en (indien gewenst) gerichte hulp bieden. Wij vertrouwen op uw medewerking.

Meer informatie kunt u vinden op www.pestbriefje.com

Bijlage III

Vragenlijst II

© www.pestbriefje.com

Vul dit briefje in maar wees wel eerlijk!

Naam: Klas/Groep: Leerkracht:

Pesten is op onze school niet toegestaan! Toch wordt er gezegd dat jij een pester bent. Met de volgende vragen willen we ook van jou weten wat er aan de hand is.

Heb je de groene 'Vragenlijst I' gekregen en doorgelezen? (ja / nee)

Staan er dingen in die waar zijn? (ja / nee)

Staan er dingen in die niet waar zijn? (ja / nee)

Is er een reden waarom je pest? (je bent zelf gepest / je wordt zelf ook gepest / omdat:

.....

Is er iemand die meepest? (ja / nee) Wie? en en

Zijn dit jouw vrienden of vriendinnen? (ja / nee)

Vind je pesten leuk? (ja / nee)

Waarom pest je juist dit meisje of deze jongen?

Hoe kunnen we het pesten stoppen?

Wil jij helpen om het pesten te stoppen? (ja / nee) omdat

Wat moeten we doen als je toch doorgaat met pesten?

Als je pest dan doe je dit stiekem, je weet dus dat het niet mag. Maar waarom doe je het dan toch? (je vindt het leuk / je vindt het stoer / het geeft je macht / je wilt de baas zijn) omdat:

.....

In de groene 'Vragenlijst I' heb je gelezen hoe erg het is om gepest te worden. Wat vind je daarvan?

.....

Is dit de eerste keer dat je deze vragenlijst invult? (ja / nee)

Je krijgt een 'Pauzekaartje'. Zodra je op het schoolplein bent moet je jezelf melden bij de pleinwacht. Als je dit niet doet kun je straf krijgen. Werk je hier aan mee? (ja / nee)

Lees de vragen en de antwoorden nog een keer na. Heb je een fout gemaakt? Vraag dan om een nieuw briefje. Ben je niet helemaal eerlijk geweest? Vraag dan ook om een nieuw briefje.

Ik heb GEEN fouten gemaakt en ik heb EERLIJK antwoord gegeven zonder iets te verzinnen.

Datum: Naam:

Bijlage IV

© www.pestbriefje.com

Voor de ouders/verzorgers

Met het 'Pestbriefje' willen wij er nogmaals op wijzen dat pesten op onze school niet is toegestaan. Veiligheid, vertrouwen en een plezierige leeromgeving hebben onze voortdurende aandacht. Incidenten als deze kunnen wij niet voorkomen, maar met uw hulp kunnen we ze wel stoppen. Wij vertrouwen erop dat u dit met uw kind bespreekt, en deze opdracht de geeft pesterijen direct te stoppen. Uw kind heeft een 'Pauzekaartje' gekregen waarmee het elke aanwezigheid op het schoolplein, bij aanvang moet melden bij de pleinwacht. Het niet nakomen hiervan kan door de school bestraft worden.

Mocht uw kind bij een volgend incident betrokken zijn dan kunt u aansprakelijk worden gesteld voor materiële- en/of letselschade, waaronder de derving van levensvreugd. (Volledigheidshalve vermelden wij u dat deze schade niet altijd worden vergoed door de aansprakelijkheidsverzekering. (Leest u de polisvoorwaarden.)

Wilt u zo vriendelijk zijn deze vragenlijst ter kennisneming te ondertekenen en op de eerstvolgende schooldag in te (laten) leveren?

Ouder(s) / verzorger(s) van

Onderstaande vragen worden vertrouwelijk behandeld.

Wilt u hulp van de school? (Ja / Nee)

Wilt u een gesprek op school? (Ja / Nee)

Wilt u informatie over hulp krijgen? (Ja / Nee)

Datum: Handtekening:

In te vullen door de wederpartij (groen)

Wilt u zo vriendelijk zijn deze vragenlijst ter kennisneming te ondertekenen en op de eerstvolgende schooldag in te (laten) leveren?

Ouder(s) / verzorger(s) van

Datum: Handtekening:

Deze vragenlijst wordt in het leerlingendossier opgenomen. De betrokken docenten ontvangen een kopie. Overige kopieën worden uitsluitend verstrekt aan bovengenoemde ondertekenaars.

Deze vragenlijst is een onderdeel van het 'Pestbriefje'. Wij willen hiermee inzage krijgen in de problematiek en (indien gewenst) gerichte hulp bieden. Wij vertrouwen op uw medewerking.

Meer informatie kunt u vinden op www.pestbriefje.com

Bijlage V

Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling

Feiten

- Klopt het dat je gepest wordt? (h)erkenning van het probleem
- Door wie word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer?)
- Waar word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer plekken?)
- Hoe vaak word je gepest?
- Hoe lang speelt het pesten al?

Ouders

- Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?

Eigen initiatief

- Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- Zijn er jongeren die jou wel eens proberen te helpen?

Aanpak

- Wat wil je dat er nu gebeurt; wat wil je bereiken?

In hetzelfde of een later gesprek kan de gepeste leerling ondersteund en gecoacht worden. Bespreek samen met de leerling wat hij/zij kan doen tegen het pesten en bekijk waar de leerling aan wil werken om de situatie te verbeteren. Let daarbij op de volgende aspecten:

- Hoe communiceert de leerling met anderen?
- Welke lichaamstaal speelt een rol?
- Hoe gaat de leerling om met zijn gevoelens en hoe maakt hij deze kenbaar aan anderen?
- Heeft de leerling genoeg vaardigheden om weerbaarder gedrag te tonen naar de pester?

Bijlage VI

Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest

Alvorens er een gesprek met de pester wordt gehouden, heeft degene die het gesprek aangaat zich er van overtuigd dat degene met wie het gesprek plaatsvindt inderdaad schuldig is aan het gemelde gedrag.

Het doel van dit gesprek is driedelig:

- de leerling confronteren met zijn gedrag en de pijnlijke gevolgen hiervan
- Achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen
- Het schetsen van de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt

Confronteren

Confronteren en kritiek geven is niet hetzelfde.

Confronteren is

- **probleemgericht** en richt zich op **gedrag** wat waar te nemen is. Zodra we interpretaties gaan geven aan gedrag, wordt het persoonsgericht, bijvoorbeeld: je hebt cola in de tas van Piet laten lopen. Dat doe je zeker omdat je graag de lolligste bent! Zodra we gaan interpreteren reageren we een gevoel van frustratie op die ander af en zijn we gestopt met confronteren en begonnen met kritiseren.
- **relatiegericht**. Je bent heel duidelijk op de inhoud, in wat je wilt en niet wilt maar met behoud van de relatie, bijvoorbeeld. Ik vind dat je heel erg gemeen doet tegen haar en ik wil dat je daarmee ophoudt. Zeg nooit: Je bent heel gemeen. Je wilt duidelijk verder met de jongere. Kritiek op de persoon voelt als een beschuldiging/afwijzing. Eigenlijk zeg je daarmee dat de pester een waardeloos mens is.
- **specifiek** blijven. Je benoemt de situatie waar het over gaat en vermijdt woorden als altijd, vaak en meestal. Kritiek wordt vaak algemeen.
- **veranderingsgericht**. Je stelt zaken vast en gaat vervolgens inventariseren hoe het anders kan.

Achterliggende oorzaken

Nadat het probleem benoemd is, richt jij je op het waarom?

- Hoe komt het dat je dit gedrag nodig hebt?
- Wat levert het jou op?
- Wat reageer je af op die ander? Etc.

Maak duidelijk dat er een tekort aan empathisch vermogen zichtbaar wordt in dit gedrag.

- Wat ga je daaraan doen?
- Wat heb je daar voor nodig?

Het pestgedrag moet stoppen

Bied zo nodig hulp aan van een derde (trainer, schoolmaatschappelijk werker e.d.) (op vrijwillige basis).

Wees duidelijk over de stappen die volgen, wanneer het pestgedrag niet stopt (zie richtlijnen pesten).

Bijlage VII

ONDER DE LOEP GENOMEN

Naam: _____ Klas: _____ Datum: _____

In jullie klas/groep is sprake van een (pest)incident. Beantwoord, indien mogelijk, de volgende vragen als hulpmiddel bij een gesprek met de direct betrokkenen. Op deze manier helpen jullie mee om het probleem op te lossen.

1. Wat is het “probleem”? Wat is er gebeurd?

2. Waar en wanneer was het probleem/de gebeurtenis?

3. Noem de personen die erbij betrokken waren. Beschrijf hun “rol” / “ taak” / “actie”.

4. Wat was jouw rol? Wat deed jij?

5. Geef aan hoe jij het probleem/de gebeurtenis had kunnen voorkomen.

6. Wie kan jou daarbij helpen? Waaruit zou die hulp dan kunnen/moeten bestaan?

7. Eventuele opmerkingen:

Bijlage VIII

Klassenthermometer

Ik ben een meisje / jongen

Ik zit in groep:.....

Mijn leeftijd:.....

Ik voel me op school veilig genoeg om:

	--	-	+	++
Te zijn wie ik ben				
Voor mijn geloof uit te komen				
Mijn mening te geven				
Te kiezen en te doen wat ik wil				
Te gaan en te staan waar ik wil				

Ik voel mij veilig:

	--	-	+	++
In de klas				
In het schoolgebouw				
In de kantine / aula /overblijfruimte				
Op het schoolplein				
In de buurt van de school				

Ik voel mij veilig omdat de school:

	--	-	+	++
Goed op de regels let				
Goed helpt als je hulp vraagt				
Pesten en geweld goed aanpakt				
Discriminatie goed aanpakt				

Ik voel me onveilig op school door:

	--	-	+	++
Leerlingen				
Juffen en meesters				
Andere mensen die op school werken				
Leerlingen van een andere school				

Ik voel me onveilig op school door:

	--	-	+	++
Uitschelden				
Dreigen met woorden				
Stuk maken of stelen van mijn spullen				

Uitsluiting (niet mee mogen doen)				
Pesten				
Lichamelijk geweld (slaan en schoppen)				
Dreigen met een wapen				
Discriminatie				
Seksueel geweld (met kijken, woorden, aanraken)				

Ik word op school gepest of gediscrimineerd

	--	-	+	++
Om hoe ik eruit zie				
Om wat ik wel en niet goed kan				
Om mijn afkomst, geloof of cultuur				
Om de manier waarop ik spreek en schrijf				
Omdat ik een jongen of een meisje ben				
Omdat ze denken dat ik homo of lesbo ben				

Ik maak het voor anderen onveilig op school door:

	--	-	+	++
Uitschelden				
Bedreigen met woorden				
Stuk maken of stelen van spullen				
Uitsluiten (niet mee laten doen)				
Pesten				
Lichamelijk geweld				
Bedreiging met een wapen				
Discriminatie				
Seksueel geweld				

De sfeer in de klas:

	--	-	- / +	+	++
In onze klas kan je veilig jezelf zijn					
De kinderen hebben respect voor elkaar					
Als je iets goed doet, krijg je complimenten					
Niemand pakt zomaar iets van je, ze vragen het eerst					
Het is normaal om vragen te stellen en kritiek te geven					

Bij ruzie en pesten:

	--	-	+ / -	+	++
Als je last van iemand hebt, kun je NEE of STOP zeggen					
Als kinderen je pesten, dan zeggen anderen STOP					
Als je NEE of STOP zegt, dan stoppen ze ook echt					
Als het niet stopt, kan je de juf / meester erbij halen					
In de klas lossen we ruzie zonder geweld op					

Leerlinggegevens

De afname van deze vragenlijst gebeurt anoniem

Ik ben een jongen / meisje (omcirkel het juiste woord)

Over de laatste maand:

	nooit					altijd						
1. Ik voel me op school veilig genoeg om:												
- te zijn wie ik ben	0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
- voor mijn geloof uit te komen	0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
- mijn mening te geven	0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
- te kiezen en te doen wat ik wil	0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
- te gaan en te staan waar ik wil	0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
2. Ik voel mij veilig												
- in de klas	0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
- in het schoolgebouw	0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
- in de kantine / aula / overblijfruimte	0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
- op het schoolplein	0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
- in de buurt van de school	0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
3. Ik voel me veilig omdat de school												
- goed op naleving van de regels let	0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
- goed helpt als je hulp vraag	0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
- goed optreedt tegen pesten en geweld	0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
- goed optreedt tegen discriminatie	0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
4. Ik voel me onveilig op school door												
- leerlingen	0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
- docenten	0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
- andere personeelsleden op school	0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
- leerlingen van een andere school	0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
5. Ik voel me onveilig op school door:												
- uitschelden	0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
- bedreiging met woorden	0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
- stuk maken of stelen van mijn spullen	0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
- uitsluiting (niet meer mogen meedoen)	0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
- pesten	0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
- lichamenlijk geweld	0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
- bedreiging met een wapen	0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
- discriminatie	0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
- seksueel geweld (kijken, woorden, aanraking)	0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5

	nooit					altijd
6. Ik word op school gepest of gediscrimineerd						
- om hoe ik eruit zie	0	1	2	3	4	5
- om wat ik wel en niet goed kan	0	1	2	3	4	5
- om mijn afkomst, geloof of cultuur	0	1	2	3	4	5
- om de manier waarop ik spreek en schrijf	0	1	2	3	4	5
- omdat ik een jongen of een meisje ben	0	1	2	3	4	5
- omdat ik homo of lesbo ben	0	1	2	3	4	5
7. Ik maak het voor anderen onveilig op school door:						
- uitschelden	0	1	2	3	4	5
- bedreiging met woorden	0	1	2	3	4	5
- stuk maken of stelen van spullen van anderen	0	1	2	3	4	5
- uitsluiting (niet meer laten meedoen)	0	1	2	3	4	5
- pesten	0	1	2	3	4	5
- lichamelijk geweld	0	1	2	3	4	5
- bedreiging met een wapen	0	1	2	3	4	5
- discriminatie	0	1	2	3	4	5
- seksueel geweld (kijken, woorden, aanraking)	0	1	2	3	4	5